

Od konkurentnosti do rasta - pouke za Hrvatsku -

OKRUGLI STOL
'KAKO POBUDITI RAST HRVATSKOG GOSPODARSTVA:
ODREDNICE KONKURENTNOSTI'

Prof. dr. sc. Dražen Derado
Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet

Izvori konkurentnosti

2

Što povezuje gospodarski rast i konkurentnost?

rast dohotka	GOSPODARSKI RAST	rast outputa
rast produktivnosti	TEHNOLOŠKI NAPREDAK	gospodarsko restrukturiranje
inovacije	KONKURENTNOST	povoljna poslovna klima

institucije
infrastruktura
makroekonomska stabilnost
zdravlje i primarno obrazovanje
visoko obrazovanje i profesionalna znanja
slobodno i efikasno tržište
efikasno tržište rada
razvijenost financijskih tržišta
tehnološka spremnost (vlastite inovacije i apsorpcijska sposobnost)
veličina tržišta
poslovno okruženje
inovacije

Tipovi konkurentnosti

3

<i>factor-driven</i>	<i>efficiency-driven</i>	<i>innovation-driven</i>
IZVORI KONKURENTNOSTI		
- niska cijena radne snage	- visoka razina efikasnosti	- inovativni proizvodi i usluge
- dostupnost prirodnih resursa		
OBILJEŽJA		
- osjetljivost na gosp. cikluse	- kvalitetna poslovna i prometna infrastruktura	- napredna tehnologija
- fluktuacije cijena dobara	- učinkovit javni sektor	- otpornost na vanjske šokove - stabilni rast potražnje
- osjetljivost na fluktuiranje deviznog tečaja	- efikasna radna snaga	- niska cjenovna elastičnost potražnje
	- dostupnost kapitala	- visoka dohodovna elastičnost potražnje

Tipovi inovacija

4

- **razvoj i komercijalizacija novih proizvoda i proizvodnih procesa** koji uključuju: identificiranje problema, dolaženje do ideje i rješenja, primjenu rješenja i širenje tehnologije i znanja

1. INOVIRANJE PROIZVODA

- novi proizvodi kao unaprjeđenje već postojećih proizvoda

2. INOVIRANJE PROCESA

- unaprjeđenje proizvodnih i upravljačkih procesa (*'soft' innovation*)

3. POSTUPNE INOVACIJE (INCREMENTAL INNOVATION)

- unaprjeđenje tehnologije

Quo vadis Europa?

'Ageing Europeans, innovative Americans, efficient Asians'

5

- **pitanje održivosti postojećeg socijalnog modela** u uvjetima rastućeg jaza produktivnosti *vis-à-vis* ostalih razvijenih zemalja
- **međunarodna konkurentnost**
- **interna konvergencija**

INTENZITET REFORMSKIH MJERA

reforma tržišta rada

reforma javnog sektora

poticanje inovacija

razvoj poduzetništva

liberalizacija financijskog sektora

liberalizacija trgovine

Innovation Union Scoreboard 2014

unutarnji i vanjski uvjeti inoviranja i output

6

IZVORI INOVATIVNOSTI

1. kvalitetna i obrazovana radna snaga
2. kvalitetni, otvoreni i poticajni znanstveni i istraživački sustav
3. kvalitetni izvori financiranja istraživanja i razvoja
4. vlastita ulaganja poduzeća u istraživanje i razvoj
5. umrežavanje u području istraživanja i razvoja (MSP)
6. razvoj intelektualnog vlasništva (patenti i sl.)
7. inovacijski output
8. ekonomski učinci inoviranja

leaders

>120%

DEN/FIN/GER/SWE

followers

90-120%

AUT / BEL / CYP / EST /
FRA / IRE / LUX / NDL /
SLO / GBR

'moderates'

50-90%

HRV / CZE / GRE /
HUN / ITA / LIT / MAL
/ POL / POR / SVK / ESP

'modests'

<50%

BUL / LAT / ROM

- **najveće razlike:** sustav istraživanja i razvoja (2.) i suradnja u području inoviranja (5.)
- **negativni utjecaj krize:** ulaganja poduzeća (4.) i eksterni izvori financiranja (3.)

Zagreb, 29. 09. 2014.

Inovacije i prerađivačka industrija (1.)

7

- inovacije – rast produktivnosti – potencijali za gospodarsko restrukturiranje
- **pokretači gospodarskog restrukturiranja:**
 - razlike u rastu produktivnosti po sektorima
 - razlike u dohodovnoj elastičnosti potražnje za proizvodima različitih sektora
- inovacije kao izvor necjenovne konkurentnosti (*R&D&I*)
- konkurentnost prerađivačke industrije i doprinos gospodarskom rastu
- prerađivačka industrija ima značajne potencijale za inoviranje i rast produktivnosti
- prerađivačka industrija razvija snažne veze se sektorom usluga i omogućava tržišnost (rastućeg udjela!) profesionalnih usluga
- visokokvalitetne usluge doprinose rastu dodane vrijednosti proizvoda i konkurentnosti industrije
- koristi od rasta produktivnosti u prerađivačkoj industriji imaju i ostali sektori

Inovacije i prerađivačka industrija (2.)

8

- **povećanje udjela znanjem intenzivnih proizvoda** u svim sektorima (*medium-low* i *medium-high*), umjesto samo ciljanja na razvoj *high-tech*-sektora
- **razvoj potpuno novih proizvoda**, umjesto (samo) unaprjeđenja postojećih
- **razvoj tzv. ‘integriranih proizvoda’** putem primjene više od jedne ključne tehnologije (*KET* – fotonika, mikro- i nanoelektronika, napredni proizvodni sustavi, napredni materijali, industrijska biotehnologija, nanotehnologija)
- **inkorporiranje raznovrsnih usluga** u proizvodnju i korištenje proizvoda
- **smanjenje (indirektne) regulative u sektoru usluga** u cilju povećanja efikasnosti
- **uključivanje u međunarodne lance dodane vrijednosti** – uža specijalizacija i iskorištavanje prednosti ekonomije obujma
- **unaprjeđenje apsorpcijskih kapaciteta za usvajanje novih znanja** (obrazovanje, istraživanje i razvoj, tehnologija, inovacije)
- **jačanje inoviranja** kao komercijalizacije rezultata istraživanja i razvoja

2012 European Industrial Competitiveness Report

9

1. ulaganje u inovacije
2. stabilno tržište – potencijali jedinstvenog tržišta i bolji pristup izvan-EU tržištima
3. dostupnost javnih i privatnih (uključujući i rizični kapital) izvora financiranja, posebno za MSP
4. kvaliteta ljudskog kapitala – razvoj vještina koje će odgovarati budućim potrebama

Kriteriji:

produktivnost prerađivačke industrije

izvoz

inoviranje

poslovno okruženje i infrastruktura

financiranje i ulaganja

consistent performers

uneven performers

catching-up group

GER / DEN / FIN / SWE / AUT / IRE
/ NDL / GBR / BEL / FRA

EST / SLO / ESP / ITA / POR / GRE /
MAL / CYP / LUX

BUL / ROM / CZE / POL / HUN /
SVK / LAT / LIT

Inovativno poduzetništvo (1.)

10

- važnost pretvaranja rezultata istraživanja i razvoja u inovacije (sa ekonomskim učinkom)
- uloga MSP kao izvora novih znanja i suradnja sa velikim poduzećima u procesu inoviranja
- uvjeti sustava za uspješno inoviranje u svim fazama poduzetničkog ciklusa:
 - a) regulatorno okruženje
 - b) tržište
 - c) poslovno umrežavanje
- važnost **OBRAZOVANJA U PODUZETNIŠTVU I RAZVOJA PODUZETNIČKE KULTURE** u svrhu uspješnog kretanja u poduzetnički poduhvat
- važnost **DOSTUPNOSTI KAPITALA** za osnivanje poduzeća (vlastiti kapital, poslovni inkubatori, poslovni anđeli, rizični kapital, zajmovi)
- **POSLOVNA SURADNJA** u području istraživanja i razvoja (poduzeća, sveučilišta, javni sektor) u okviru stvaranja lanca vrijednosti

Inovativno poduzetništvo (2.)

11

PRIORITETI:

1. stvaranje uvjeta za poslovno povezivanje – putem veće informiranosti i transparentnosti sustava, a u svrhu smanjenja transakcijskih troškova

2. poticanje poslovnog povezivanja – putem stvaranja novih oblika suradnje (različiti subjekti, različite faze poduzetničkog ciklusa, različite industrije/djelatnosti, različite geografske cjeline)

Hvala na pozornosti!